

ВИСНОВОК

ПРО НАУКОВУ НОВИЗНУ, ТЕОРЕТИЧНЕ ТА ПРАКТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДИСЕРТАЦІЇ

Куртєвої Карини Русланівни

**на тему «Хореографічна культура Прикарпаття: інтерпретація
народного танцю в контексті художньої вистави», поданої на здобуття
наукового ступеню доктора філософії зі спеціальності**

034 Культурологія

1. Актуальність теми та її зв'язок з планами наукових робіт.

Дисертацію присвячено вивченню прикарпатського народного танцю та специфіки його інтерпретації в художній виставі. Хореографічна культура Прикарпаття в загальноукраїнському танцювальному просторі є досить яскравою та своєрідною. У своєму історичному розвитку вона пройшла шлях від обрядово-ритуальних до найдосконаліших форм сучасного мистецтва. Народно-сценічний танець Прикарпаття базується на фольклорній основі, що включає прикарпатські звичаї, традиції, побут. Він пройшов еволюційний шлях від фольклорної традиції до основного компоненту художньої вистави: балетної, драматичної, перформансу. Прикарпатський народний танець є красномовним проявом етнічності, культурним кодом, що вирізняє культуру Прикарпаття з-посеред інших етнографічних регіонів України.

Зі здобуттям незалежності український народ почав повертатися до своїх першоджерел. Почалося відродження автентичної культури усіх регіонів України. Цей процес став новим поштовхом і для розвитку хореографічної культури Прикарпатського регіону. Етнохореологи, культурознавці, фольклористи, мистецтвознавці почали проявляти живий інтерес до дослідження української хореографічної культури в цілому й до культури Прикарпаття зокрема. Сучасні науковці вбачають

перспективність у виборі цієї траєкторії для досліджень, що обумовлюється ще й наступними обставинами:

1) Прикарпаття унікальний для України та Європи етнокультурний регіон, де збереглися від руйнування традиції місцевої національної культури;

2) в умовах війни процес популяризації української культури та традицій виходить на новий рівень, а сучасне сприйняття багатої культури надає широкий простір для творчості та втілення нових ідей у реальність;

3) прикарпатська хореографія відзначається великим жанровим розмаїттям, високими художніми достоїнствами і культурно-історичною самобутністю, а сучасні технології, в свою чергу, надають унікальну можливість презентувати культурні надбання у новому вигляді, що збагачує наш культурний фонд і заохочує молодь до вивчення та популяризації української культури.

Упровадження та адаптація народних традицій у балетні, драматичні та художні вистави є важливим для майбутньої, як хореографічної, так і художньої культури в цілому. Збереження і розвиток власної ідентичності, представляється на сьогодні перспективним та особливо важливим. Розвиток народно-сценічного танцю в умовах глобалізації та модернізації всіх сфер життя людини вбачається саме у контексті вистави.

Актуальність обраного вектору дисертаційного дослідження зумовлено недостатньою розробленістю питання соціокультурного підґрунтя інтерпретації народно-сценічного танцю Прикарпаття у художній виставі, що потребує ретельного аналізу, структурування та теоретизування даної проблеми. Завдяки достатній розробленості теми розвитку народно-сценічного танцю Прикарпаття як окремого виду хореографічного мистецтва в наукових дослідженнях сучасників, визначення особливостей його інкорпорування в систему художньої вистави уможлиблюється.

Дисертацію виконано відповідно до комплексної науково-дослідної теми ХДАК «Вітчизняна та світова культура: історико-теоретичні аспекти» (Державний реєстраційний номер № 0109U000511).

Тему дисертації затверджено Вченою радою Харківської державної академії культури, від 22 грудня 2023 року, протокол № 5.

Наукова новизна результатів дослідження. Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що дисертація є комплексним дослідженням, у якому *вперше*: проаналізовано соціокультурні умови впровадження прикарпатського народного танцю у традиційну структуру народного театру; сформульовано поняття **етно-дансіклу**, як танцювального шоу, основою якого є народна музика, а провідним виразним компонентом є осучаснений фольклор; концептуалізовано виразні засоби та компоненти які треба враховувати при створенні сучасного етно-дансіклу в умовах глобалізації, міжетнічної інтеграції та необхідності популяризації української культури; виокремлено принципи адаптації народно-сценічного танцю у драматичних виставах; сформульовано основні ідеї актуальності хореографічного твору та досліджено народно-сценічний танець Прикарпаття як образно-естетичне явище сучасного театрального мистецтва. *Удосконалено*: понятійний апарат, актуальний для сучасних етнохореологічних досліджень; етнохореологічну методологію хореографічної культури Прикарпаття. *Набуло подальшого розвитку*: наукове осмислення Прикарпатської хореографічної культури в контексті художньої вистави; деталізація основних принципів роботи балетмейстера у процесі створення хореографічної партитури балетної вистави.

Ступінь обґрунтованості і достовірності наукових положень, висновків і результатів забезпечено застосуванням комплексу методів, адекватних меті, об'єкту, предмету та завданням дослідження; використанням в якості джерельної бази відео-контенту; апробацією

результатів дослідження в практичній балетмейстерській діяльності; логічною структурою дисертаційної роботи, узгодженістю наукових положень і висновків із зібраним фактичним матеріалом.

Практичне значення дослідження. Отримані теоретичні висновки і узагальнення дисертаційного дослідження можуть бути використані для подальших досліджень. Для підготовки педагогів-хореографів у вищих навчальних закладах при викладанні предметів хореографічного циклу, а саме «Теорії та методики викладання українського народного танцю», «Історія хореографічного мистецтва», «Історія української культури», «Український танець»; під час підготовки навчальних посібників та підручників з теорії та історії мистецтвознавства, історії вітчизняного хореографічного мистецтва, а також у мистецьких практиках хореографів-постановників народного і народно-сценічного танців та керівників аматорських, професійних ансамблів. Подальше вивчення теми сприятиме вирішенню проблем українського хореографічного мистецтва в контексті світової хореографії.

2. Повнота опублікованих результатів дослідження.

Результати дослідження опубліковано в 17 одноосібних публікаціях, зокрема в 5 статтях в наукових фахових виданнях України, одній статті в зарубіжному науковому виданні, 11 публікаціях у збірниках матеріалів конференцій різного рівня.

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧКИ

Статті в наукових фахових виданнях України:

1. Куртева К. Р. Зародження Прикарпатської хореографічної культури та її осмислення у літературних джерелах // *Культура України* : зб. наук. пр. / М-во культури та інформ. політики України, Харків. держ. акад. Харків, 2021. Вип. 72. С. 21–26.

2. Куртева К. Р. Онтогенез хореографічної культури Прикарпаття від витоків (первинних джерел) до кінця XVIII століття // *Вісник*

Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, Київ 2022. Вип. 2. С. 101–105.

3. Куртєва К. Народно-сценічний танець Прикарпаття як одна з частин драматичної вистави // *Fine Art and Culture Studies*. 2023. Вип. 4. С. 167–175.

4. Куртєва К. Р. Прикарпатський народно-сценічний танець та його стилізація у балетній виставі // *Fine Art and Culture Studies*. 2023. Вип. 5. С. 84–91.

5. Куртєва К. Р. Народно-сценічний танець Прикарпатського регіону як фольклорна основа сучасного хореографічного мистецтва // *Народна творчість та етнологія*. 2024. № 1. С. 97–105.

Стаття в іноземному виданні:

6. Куртєва К. Р. Етнографічна творчість Прикарпатського краю на прикладі народної вишивки // *KELM (Knowledge, Education, Law, Management)*. 2020. №5 (33). С. 53–57.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

7. Куртєва К. Р. Ярослав Чуперчук та його внесок у розвиток хореографічної культури Прикарпаття // *Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку : матеріали міжнар. наук. конф. (26–27 листоп. 2020 р.) / М-во культури та інформ. політики України, М-во освіти і науки України, Харків. держ. акад. культури, Нац. акад. мистецтв України*. Харків, 2020. С. 382–383.

8. Куртєва К. Р. Український фольклор на прикладі пісенної творчості Прикарпатського краю // *Cultural studies and art criticism: things in common and development prospects*. Venice, 2020. С. 114–117.

9. Куртєва К. Р. Національний колорит Прикарпаття: фольклорні музичні інструменти // *Народно-інструментальне мистецтво на зламі ХХ–*

XXI століть : матеріали XIV Міжнар. наук.-практ. конф., 4–6 груд. 2020 р. Дрогобич, 2020. С. 123–126.

10. Куртєва К. Р. Основні аспекти творчості Володимира Петрика // World science: problems, prospects and innovations : abstr. of V Intern. Sci. and Practical Conf., Toronto, Canada, 27–29 Jan. 2021. Toronto, 2021. С. 705–709.

11. Куртєва К. Р. Дана Демків та ансамбль танцю «Покуття» — лабораторія творчої спадщини Прикарпаття // Культура та інформаційне суспільство XXI століття : матеріали всеукр. наук.-теорет. конф. молодих учених, 22–23 квіт. 2021 р. / М-во культури та інформ. політики України, М-во освіти і науки України, Харків. держ. акад. культури, Нац. акад. мистецтв України. Харків, 2021. С. 158–159.

12. Куртєва К. Р. Вплив культури сусідніх народів на хореографічну культуру Прикарпаття // Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку : матеріали Міжнар. наук. конф., 18–19 листоп. 2021 р. / М-во культури та інформ. політики України, М-во освіти і науки України, Харків. держ. акад. культури, Нац. акад. мистецтв України. Харків, 2021. С. 364–366.

13. Куртєва К. Р. Народний танець у контексті хореографічної культури Прикарпаття: тенденції розвитку // Культура та інформаційне суспільство XXI століття : матеріали всеукр. наук.-теорет. конф. молодих учених, 19–20 трав. 2022 р. / М-во культури та інформ. політики України, М-во освіти і науки України, Харків. держ. акад. культури, Нац. акад. мистецтв України. Харків, 2022. С. 115–116.

14. Куртєва К. Р. Формування сучасної національної свідомості українців засобами хореографічного мистецтва в умовах військового стану // Modern research in world science : Proc. of I Intern. Sci. and Practical Conf., Lviv, Ukraine 17–19 April 2022. Lviv, 2022. С. 931–933.

15. Куртєва К. Р. Балетна драма «Хустка Довбуша» в постановці М. Трегубова // Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку : матеріали міжнар. наук. конф. (17–18 листоп. 2022 р.). / М-во культури та інформ. політики України, М-во освіти і науки України, Харків. держ. акад. культури, Нац. акад. мистецтв України. Харків, 2022. С. 405–406.

16. Куртєва К. Р. Звичаї та обряди у хореографічній культурі Прикарпаття // Острозькі культурологічні читання : матеріали всеукр. наук. конф., 31 берез. 2023 р. (м. Острог, онлайн) / М-во освіти і науки України, Нац. ун-т «Острозька акад.», Каф. філософії та культурного менеджменту [та ін]. Острог, 2023. С. 58–60.

17. Куртєва К. Р. Етапи розвитку народно-сценічної культури Прикарпаття у ХХ столітті // Modern problems of science, education and society : Proc. of IX Intern. Sci. and Practical Conf., Kyiv, Ukraine, 6–8 November, 2023. Kyiv, 2023. С. 1080–1085.

Особистий внесок здобувача. Усі наукові результати та висновки дисертаційного дослідження одержано здобувачем особисто. Усі публікації за темою дослідження одноосібні.

3. Апробація результатів дисертації. Основні положення, ідеї та висновки дисертаційної роботи були викладені у вигляді доповідей на одинадцяти всеукраїнських і міжнародних конференціях у м. Київ, Харків, Острог, Львів, Дрогобич, Торонто (Канада), Венеція (Італія).

Результати наукового дослідження Куртєвої К. Р. «Хореографічна культура Прикарпаття: інтерпретація народного танцю в контексті художньої вистави», поданого на здобуття наукового ступеню доктора філософії зі спеціальності 034 Культурологія, обговорено і схвалено на засіданні фахового семінару кафедри культурології та медіакомунікацій Харківської державної академії культури.

4. Відповідність дисертації вимогам, передбаченим Порядком присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

Дисертаційна робота Куртевої Карини Русланівни «Хореографічна культура Прикарпаття: інтерпретація народного танцю в контексті художньої вистави», подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 034 Культурологія містить раніше не захищені й одержані особисто автором наукові результати в галузі культурології, які розкривають особливості інкорпорування народного танцю в структуру художньої вистави.

Дисертація Куртевої Карини Русланівни «Хореографічна культура Прикарпаття: інтерпретація народного танцю в контексті художньої вистави» є самостійною науковою працею, яка за своїм змістом, рівнем новизни й практичним значенням одержаних результатів відповідає вимогам пп. 6–7 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 і може бути рекомендована до захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 034 Культурологія в разовій спеціалізованій вченій раді.

Головуючий на засіданні фахового семінару:

доктор культурології, професор,
професор кафедри культурології

Олександр КРАВЧЕНКО